

Vår saksbehandler
Leidulf Skarbø

Referanse
LESK/2007/2548-1/103

Behandles av	Utvalgssaksnr	Møtedato
Formannskapet	07/52	20.12.2007

Høringsuttalelse: Sørheimutvalget - inntektssystemet for kommunene

Vedlegg

- 1 Høringsinvitasjon fra Kommunaldepartementet av 26.10.07
- 2 Høringsutkast fra arbeidsgruppe nedsatt av KS i Sør-Trøndelag

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Saksopplysninger

Det såkalte "Sørheimutvalget" overleverte den 26. oktober 2007 sin utredning med forslag til nytt inntektssystem for kommunene, og Kommunaldepartementet har sendt rapporten ut på høring med frist 28. januar 2008. Sørheimutvalgets rapport finner man på www.krd.no.

Kommunene kan sende egne høringsuttalelser, men KS har tatt ansvaret for å samordne kommunenes uttalelser. KS vil behandle disse på sentralstyremøte den 18. januar på bakgrunn av uttalelser fra KS i fylkene. For å forberede behandlingen har Fylkesstyret i KS Sør-Trøndelag nedsatt en egen arbeidsgruppe, som har utarbeidet et forslag (vedlagt) for kommunenes behandling. For å rekke en politisk behandling av uttalelsene i KS Sør-Trøndelag, har vi fått frist til 4. januar med å avgi uttalelse.

Vurdering

Til forskjell fra de tidligere utvalgene som har kommet med anbefalinger om endringer i inntektssystemet, har Sørheimutvalget hatt en ren politisk sammensetning. Temaet er likevel det samme; hvordan systemet bør innrettes for å få gode fordelingsvirkninger. Debatten som følger i kjølevannet av slike anbefalinger blir gjerne preget av en polarisering mellom de kommunene om vinner og de som taper på forslagene. De to Rattsøutvalgene og Borgeutvalget manglet den politiske forankringen som var nødvendig for å få til store endringer. Nedtoningen av den faglige forankringen til fordel for den politiske, kan være det nødvendige grepet for at Sørheimutvalgets arbeid munner ut i en del systemomlegginger.

I arbeidsgruppas høringsnotat er det gjort grundig rede for hvilke endringer Sørheimutvalget foreslår, og det er ikke grunn til å gjengi disse nærmere. Rådmannens vurdering avviker noe fra arbeidsgruppa for tre element:

- Inntektsutjevning: Arbeidsgruppa støtter Sørheimutvalgets flertallsforslag om at skatteinntektene skal utjevnes i enda større grad enn i dag. I dag får kommuner som har skatteinntekter under landsgjennomsnittet kompensert 55 prosent av forskjellen mellom egne skatteinntekter og landsgjennomsnittet. I tillegg får de som har under 90 prosent av landsgjennomsnittet en tilleggskompensasjon på 35 prosent. Hvor sterk inntektsutjevning man skal ha er en avveining mellom likhetshensyn og incentivhensyn. Etter rådmannens vurdering vil en større utjevning enn i dag bidra til å fjerne sammenhengene mellom verdiskaping og velferdsnivå i lokalsamfunnet.
- Nytt distriktspolitisk tilskudd. Arbeidsgruppa ønsker i tråd med Sørheimutvalget å fordele 50% av tilskuddet med et fast beløp pr kommune for å opprettholde de minste distriktskommunenes forutsetninger for å utvikle lokalsamfunnet. Etter rådmannens skjønn vil en sterk vektlegging av dette argumentet gå på bekostning av incentivene for å søke etter en mer rasjonell kommunestruktur. I mange tilfeller kan strukturendringer være et egnet virkemiddel for å nå distriktspolitiske mål.
- Telletidspunkt for innbyggertall. I avveiningen mellom forutsigbarhet og en rettferdig fordeling legger Sørheimutvalget og arbeidsgruppa størst vekt på forutsigbarhet, og ønsker å gå tilbake til den gamle ordningen hvor innbyggertilskuddet og utgiftsutjevningen blir basert på tall ved inngangen til forrige budsjettår. Størrelsen på det inntektsutjevrende tilskuddet er uansett ikke forutsigbart, så kommunene vil uavhengig av dette ha noen ukjente faktorer. Etter rådmannens skjønn er det viktigere at systemet baserer seg på mest mulig oppdaterte kriterieverdier enn at man på budsjetteringstidspunktet kan beregne inntektene med nøyaktighet.

Forskjellene mellom Sørheimutvalgets forslag, arbeidsgruppas anbefaling og rådmannens forslag kan dermed sammenfattes slik:

Element	Sørheimutvalgets flertallsforslag	Arbeidsgruppas flertallsforslag	Rådmannens forslag
Skatteandel	Rundt 50%	Som Sørheimutvalget	Som arbeidsgruppa
Prognosebasert inntektsutjevning	Ingen prognosebasert ordning	Som Sørheimutvalget	Som arbeidsgruppa
Inntektsutjevning	Øke inntektsutjevningen	Som Sørheimutvalget	Dagens utjevningsnivå beholdes
Selskapsskatt	Avvikling av kommunal selskapsskatt	Som Sørheimutvalget	Som arbeidsgruppa
Nytt distriktspolitisk tilskudd	Distriktsindeks knyttet mot virkeområder (+ Tromsø og Bodø) og skatteinntekt. 50% vekt på sats pr kommune og 50% vekt på sats pr innbygger.	Som Sørheimutvalget, unntatt: • Tromsø og Bodø tas ikke med • Ingen kobling mot skatteinntekter	Som arbeidsgruppa, unntatt: • 85% vekt på satser pr innbygger
Telletidspunkt for innbyggertall	Tilbake til gamle innbyggertall for innbyggertilskuddet, oppdaterte tall som nå for inntektsutjevningen	Som Sørheimutvalget	Beholde dagens ordning med oppdatering av innbyggertall
Vekstkommune	Eget tilskudd for vekstkommuner	Som Sørheimutvalget	Som arbeidsgruppa
Skjønntilskudd	Reduksjon	Som Sørheimutvalget	Som arbeidsgruppa
Overgangsordninger	Nytt inntektsgarantitilskudd	Som Sørheimutvalget	Som arbeidsgruppa

I Sørheimutvalgets rapport er det laget noen simuleringer for hvilken fordelings effekt de ulike forslagene får for kommunenes inntekter. Det er i hovedsak brukt tallgrunnlag fra rammetilskudd og skatteinntekter i 2006, og kan dermed ikke tolkes som noe annet en illustrasjon over utslagene.

Sørheimutvalgets forslag. Fordelingseffekt for Oppdal. Kroner pr. innbygger.

	Kroner pr innbygger
Nytt distriktspolitisk tilskudd	+ 1.242
Uttrekk av skjønnsrammen/ økning av innbyggertilskuddet	+ 46
Finansiering/tillegg inntektsgaranti	-105
Reversert selskapsskatt og økt inntektsutjevning	+269
Gevinst/tap ved endret telletidspunkt for befolkningsdata	-26
Trekk i skjønnsramme for å finansiere vekstkompensasjon	-41
Samlet gevinst	+1.385

Med rundt 6.550 innbyggere betyr dette en gevinst på omlag 9 mill.

Rådmannens tilråding

Formannskapet viser til Sørheimutvalgets rapport og høringsutkastet fra arbeidsgruppa som er nedsatt av KS i Sør-Trøndelag. Oppdal kommune støtter arbeidsgruppas utkast med unntak for følgende:

1. Inntektsutjevningen bør ikke gå så langt at man fjerner incentivene for å påvirke verdiskapingen i lokalsamfunnet, og dagens utjevningsordning anses som tilstrekkelig.
2. Det distriktspolitiske tilskuddet bør ikke fjerne kommunenes motivasjon til å søke etter en mer rasjonell kommunestruktur, og bør derfor vektes med 85% på innbyggertall i stedet for 50%.
3. Innbyggertilskudd og utgiftsutjevning bør baseres på mest mulig oppdaterte kriterieverdier, og telletidspunktet bør være som i dag.

Saksprotokoll i Formannskapet - 20.12.2007

Behandling

Vedtak

Rådmannens tilråding ble enst. vedtatt.

Vedtaket blir som følger:

Formannskapet viser til Sørheimutvalgets rapport og høringsutkastet fra arbeidsgruppa som er nedsatt av KS i Sør-Trøndelag. Oppdal kommune støtter arbeidsgruppas utkast med unntak for følgende:

4. Inntektsutjevningen bør ikke gå så langt at man fjerner incentivene for å påvirke verdiskapingen i lokalsamfunnet, og dagens utjevningsordning anses som tilstrekkelig.
5. Det distriktspolitiske tilskuddet bør ikke fjerne kommunenes motivasjon til å søke etter en mer rasjonell kommunestruktur, og bør derfor vektes med 85% på innbyggertall i stedet for 50%.
3. Innbyggertilskudd og utgiftsutjevning bør baseres på mest mulig oppdaterte kriterieverdier, og telletidspunktet bør være som i dag.